

ПАЗАРЕЊА И ЗАТКУ

Ризикот што врз свои плеќи го презеде позицијата покажа дека е голем, но сè додека не постои волја за толеранција, разум и слух на барањата на граѓаните земјата ја водат во нова политичка криза.

Нивната театралност и драматиката нè водат во нови искушенија и затоа арбитрирањето од страна на меѓународната заедница е само прашање на момент. Сè друго ќе оди како подмачкано дури и изгласувањето на пакетот закони во Парламентот.

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

Преговорите меѓу СДСМ, ЛДП и ДУИ околу новите законски решенија за територијалната поделба, статусот на градот Скопје и децентрализацијата, кои како обврска произлегуваат од Рамковниот договор, заглавија поради тврдоглавите политички и етнички ставови на партиите во власта.

Пазарењата и заткулисните калкулации кои беа присутни во сите фази од подготовките и во преговорите на челниците на партиите, ги надминаа сите граници на разумност и објективност. Причините за новонастанатата и очекувана ситуација - корсокакот мораат да се бараат во погрешниот приод кој го одбраа партнерите во власта. Сегашниот модел на децентрализација што го одбраа преговарачите го отфрлија четиринаесетина градови, чии граѓани на референдуми се изјаснија против вештачко-

ЛИСНИ КАЛКУЛАЦИИ

то прекројување на локалните граници.

Оттаму во овој миг кризата е длабока и ненадминлива, што во секој случај оди во прилог на лажните душегрижници кои едвај чекаат меѓународниот фактор да се активира во улога на олеснувач. Со негово вклучување во преговорите повторно се усложнува процесот на децентрализација, но и се добива нова политичка димензија која не е далеку од тезата на ДПА која сè повеќе бара Република Македонија да се стави под стаклено своно - меѓународен протекторат.

Ако успеат таквите намери, тогаш де-факто ќе се признае политичкиот пораз и повторно земјава ќе се нурне во пеколот од каде ќе се добијат несогледливи последици.

АРШИНИ

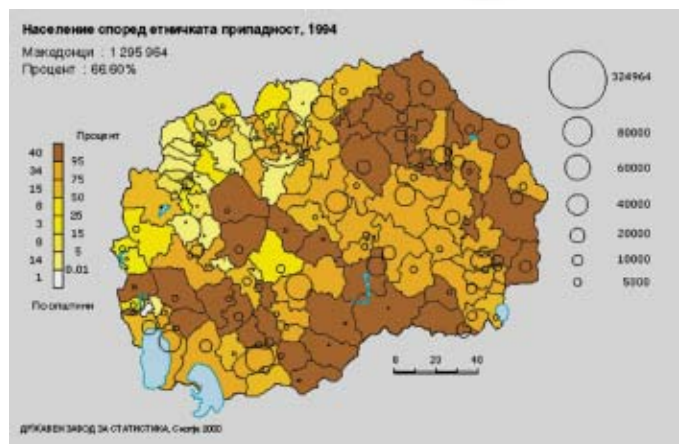
Застојот во преговорите за децентрализација на власта беше очекуван, бидејќи уште на почетокот позицијата избра погрешен пристап. Однапред беше јасно дека политичките и етничките пазарења ќе преовладуваат, иако географските и економските пока-

затели даваа сосема друга слика за конфигурацијата на теренот и распространувањето на населението.

Ризикот што врз свои плеки го презеде владејачката Коалиција покажа дека матурскиот испит не го положија. Земјата ја водат во нова криза само затоа што не постои волја за толеранцијата и разумот. Нивната театралност и драматиката нè водат во нови искушенија. Затоа евидентно е дека партиите во власта имаат различни ставови за продолжувањето на разговорите за усогласување на законите за децентрализација. Но, очигледно имаат свој појдовен аршин во преговорите, еден за јавноста друг за во тет а тет средбите.

- "Никој не ни понудил преговори - изјави Ермира Мехмети, портпарол на ДУИ. Не треба да се мешаат Кичево и Струга со Скопје. Ќе преговараме само кога ќе се прифатат нашите предлози. За нас Кичево и Струга се исцрпена тема уште пред изборите, а за Скопје ќе треба да се договараат со партнерите. Кога ќе го прифатат нашиот предлог за Скопје кој предвидува двојазичност, тогаш нека нè канат", истакна Мехмети.

Овој услов се исполнува само ако кон Скопје се спојат сегашните општини: Сарај и Кондово, а надвор од градот можат да останат Арачиново и Студеничани. Портпаролот на СДСМ, Борис Кондарко, изјави дека разговори за територијалната поделба ќе има, но не беше сигурен кога тие ќе се случат. Тој ги потврди информациите дека сè уште има отворени теми за кои треба да се разговара. За нив, според Кондарко има разни

предлози и аргументи кои се ставени на маса и за кои се надева дека набрзо ќе најдеме решение. Инаку, владејачката коалиција се наоѓа во временски теснец, бидејќи веќе законски го одреди датумот на новите локални избори. За да можат да се одржат локалните избори во регуларниот термин на 17 октомври, пакетот закони за новата територијална организација, статусот на градот Скопје, нивното финансирање итн. треба најдоцна до крајот на јули да се изгласаат во Парламентот. Вака како што сега моментално стојат работите, секој на својата позиција, на својата барикада, ни милиметар напред ни милиметар назад, сè повеќе е релна можноста за вклучување во играта на меѓународната заедница.

Според добрите познавачи на состојбите во Македонија тоа е и очекувано, бидејќи однапред (наводно) било договорено. На тој начин дел од раководството во СДСМ ќе си ги измие рацете пред сопствениот македонски народ од штетните последици што ќе настанат по отстапките што

веќе се дадени, а од друга страна ќе ги израмнат сметките со ДУИ и Али Ахмети, но и со меѓународниот фактор кој цело време беше во улога на медијатор во циркусот што таа го диригираше и водеше одвнатре и однадвор. Засега, меѓународната заедница, божем немо ги следи случувањата околу преговорите за децентрализацијата, но сепак непосредно ги контролира натегањата меѓу СДСМ и ДУИ. Арбитрањето е само прашање на момент, сè друго ќе оди како подмачкано дури и изгласувањето на пакетот закони во Парламентот.

ЗЕЛС

Неодамна премиерот Хари Костов изјави дека компромис за територијалната организација на државата е можен, но не според принципот сè или ништо. Според него треба да се направи комбинација од две решенија за да се постигне одредена согласност од преговарачките страни.

- "Остварувањето на максималните барања за три града

во пакет, Скопје, Кичево и Струга, не е компромис", рече Костов кој не ја исклучи можноста во преговорите да се вклучат олеснувачите.

Според Рамковниот договор, околу територијалната организација, е предвидено посредување на меѓународната заедница. Тој предвидува меѓународно посредништво за одредбите од Договорот за кои македонската власт не може да се договори. Како можен медијатор ќе се јави Сорен Јесен Петерсен, специјалниот претставник на ЕУ во Македонија.

- "Не сум загрижен дали опозицијата ќе гласа против законите што се дел од пакетот за децентрализација, но сум загрижен од ситуација кога ќе нема дијалог за сите прашања", изјави неодамна Петерсен во интервју за "Радио Слободна Европа". Тој истакна дека опозицијата повеќе се занимава со внатрепартиските несогласувања отколку со можноста да даде свој придонес во национална дебата за важните прашања.

- "Парламентарната група на ВМРО-ДПМНЕ е разединета. Се прашувам со кого би можеле да седнете на маса и да разговарате за законите", нагласи Петерсен.

Проблемите што настанаа во преговорите меѓу коалициските партнери токму за локалните реформи ги очекуваа и во Заедницата на единиците на локалната самоуправа (ЗЕЛС).

- "ЗЕЛС стои во улога на медијатор меѓу политичките партии - изјави неодамна Горан Ангелов, претседател на оваа асоцијација - бидејќи дефинитивно како што стојат работите со консензуалната демократија којашто беше воспоставена со Рамковниот договор, а потоа суштински имплементирана во нашето законодавство, во Уставот на РМ, овој пат таа дефинитивно може да биде една огромна коч-

ница за да не успее целиот процес на децентрализација".

Според Ангелов, несогласувањата околу тоа каква ќе биде новата територијална организација произлегуваат од политичките и етничките параметри кои очигледно се пред објективните критериуми за кои мора да се зборува кога станува збор за една територијална организација. Во ЗЕЛС сметаат дека власта не направи соодветна анализа за потребите на општините, а ниту за територијалната поделба, па затоа сега има соодветни пречки во спроведувањето на децентрализацијата во државата.

- "Трезвено да се остават етничките и политичките критериуми настрана. И да се погледнат географските, економските, природните, социолошките, културолошките и етнолошките карактеристики во регионот", рече Ангелов.

Во Заедницата истовремено нагласуваат дека преговарачките тимови треба да ги разгледаат и референдумските изјаснувања на граѓаните од повеќето општини во земјава, вклучувајќи го и последниот во Чаир.

- "Референдумот е успешен. Гласаа повеќе од 51 отсто од запишаните избирачи, од кои повеќе од 98 отсто се изјасниле за неменување на границите на општината", изјави градоначалникот на Општината Чаир, Аце Миленковски.

ПАРИ

Но, неговиот колега Имер Селмани од Општината Сарај има сосема друго гледиште во однос на одделните крупни прашања. Припојување на општините Сарај и Кондово, со доминантно албанско население, без кои не може да има двојазичност на ниво на град Скопје, односно 20 проценти Албанци, за градоначалникот на ДПА, Имер Сел-

тита, преостанатите надлежности за кои е предвидено да се трансферираат од централно на локално ниво, остануваат на товар на општинските буџети кои не се многу полни", објасни Горан Ангелов, додавајќи дека поголемата сума пари е неопходна за новата надлежност на локалната самоуправа - локалниот економски развој, како и за екологијата и за комуналните дејности.

ЗЕЛС има големи забелешки и на Законот за култура со кој е направена поделба на културните институции од локален и од национален карактер. Затоа од Владата бара да воспостави јасни критериуми според кои ќе се врши селекцијата. Оваа организација, исто така смета дека во Законот за здравствена заштита нема ни трага од децентрализацијата, освен во делот за заштита на населението од заразни болести.

мани, не е политика, туку реалност.

- "Предлогот на Владата за спојување на Сарај и Кондово им одговара на граѓаните. Ние сакаме да бидеме во Скопје затоа што имаме заеднички градски сообраќај, заеднички водовод, заеднички рекреативни центри", изјави Имер Селмани, градоначалник на Сарај.

Инаку, Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија бара од владините институции да се изјаснат врз која основа, врз чии анализи е утврден процентот за финансирање на Единиците на локалната самоуправа - ЕЛС, во висина од 3,1 отсто од персоналниот данок на доход.

ЗЕЛС смета дека понудениот процент не е доволен за финансирање на локалната самоуправа и бара тој да не се одредува како процент од вкупната маса на наплатен персонален данок во тековната година, туку како процент на пропишаната стапка на данок. Заедницата, исто така, бара износот на Данокот на додадена вредност наменет за општините да биде еден отсто од 15-те и 18-те отсто, а не еден отсто од вкупната сума пари.

Според пресметките на ЗЕЛС базирани на Буџетот од 2003 година, со понудените решенија за финансирање на ЕЛС, вкупно се предвидени околу 297 милиони денари, додека со бараните измени општините би добиле околу милијарда и 453 милиони денари.

- "Ова го бараме од практични причини, бидејќи покрај блок трансакциите кои се предвидени за надлежностите од областа на културата, социјалната заштита, примарната здравствена заштита, основното и средното образование и противпожарната заш-

ЈП СТРЕЖЕВО
Битола

Булевар. 1ви Мај б.б. 7000 Битола тел.047 207 816, факс 047 207 836
e_mail: strezevo@mt.net.mk